

ЯНА САЛИК
Науковий керівник:
К.е.н., доц. Комар Н. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПИСАННЯ АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОЇ ТОРГІВЕЛЬНОЇ УГОДИ

Появі АТЕС передувало створення в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР) низки об'єднань економічного характеру, основою яких було налагодження ділових зв'язків та сприяння розвитку господарського потенціалу країн-членів. До числа цих об'єднань належали Тихоокеанська рада економічного співробітництва та Економічна рада країн Тихого океану. Так, у 1989 році була підписана Азіатсько-Тихоокеанська торгівельна угода, яка дала початок асоціації Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), що об'єднує 21 країну світу [1].

Система керування АТЕС включає 10 робочих груп, секретаріат, спеціальний комітет з торгівлі й інвестицій. Разом з тим АТЕС не має механізму прийняття рішень і багато в чому зберігає риси консультативної групи. Особливістю АТЕС є: географічна приналежність вхідних в Асоціацію країн, які знаходяться на величезних відстанях одна від одної й об'єднані лише виходом до Тихого океану; а з економічної точки зору, до неї входять як найбільші промислово розвинуті країни (США, Японія, Канада, Австралія), так і такі держави, які поступаються їм, такі як Мексика, Чилі, КНР та ін. На АТЕС припадає 55% світового ВВП, 40% світової торгівлі, більш 40% населення земної кулі [2].

Країни АТР вже характеризуються високим ступенем взаємозалежності. Це також одна із причин утворення АТЕС як найважливішого регіонального форуму в світі, 73% товарообігу країн АТЕС у 1995 році здійснювалося в рамках цієї організації. У 1993 році середній рівень імпорتنих мит обчислювався для країн АТЕС приблизно в 14%. Найбільш високі митні бар'єри були для сільськогосподарських та готових промислових товарів. Проте надалі тарифи стали швидко знижуватися. За останні роки на промислову продукцію вони зменшилися в Південній Кореї на 62%, в Малайзії на 49%, на Філіппінах на 36%, у Таїланді на 53%, в Японії на 33% [2]. Серед східно-азіатських держав Японія у більшій мірі орієнтується на розвиток науково-дослідних галузей, тоді як нові індустріальні країни регіону («Азіатські тигри») все більше втручаються в галузі, де раніше домінувала Японія. Китай і ті країни АТЕС, які менш розвинені в промисловому відношенні, стали конкурентоспроможними постачальниками трудомістких видів продукції. Залучення прямих інвестицій ззовні також є важливим засобом тісного співробітництва між країнами. В АТЕС входять три найголовніші у світі учасника руху капіталів: США, Японія та Китай. Майже половина інвестицій надходить в АТЕС з вищеназваних країн. Прямі іноземні інвестиції в регіоні сприяють його швидкому економічному зростанню. За підрахунками МБРР, капіталовкладення в східно-азіатські країни середнього та відносно низького

розвитку складали в 1993–1995 рр. 3,1% їх ВВП, або були вдвічі вище, ніж у будь-якому іншому економічному інтеграційному угрупованню.

Отже, АТЕС у вирішенні питань регіонального розвитку пройшла кілька етапів – від діяльності, спрямованої на підтримку торгово-економічного та інвестиційного співробітництва, до вирішення питань політичного, гуманітарного та екологічного характеру. Розширення функцій АТЕС є наслідком глобальних викликів та тенденцій, під впливом яких відбувається структурна та функціональна трансформація даної організації, яка набуває трансрегіональних масштабів. Безальтернативність глобалізації в АТР обумовлює поглиблення й розширення функціональних можливостей економічних суб'єктів АТЕС із тенденцією перетворення її на «над організацію» на кшталт Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авдокушин Е. Ф. *Міжнародні економічних відносин: підручник* / Е. Ф. Авдокушин. – М.: Юристъ, 2011. – 157 с.
2. *Офіційний сайт АТЕС [Електронний ресурс]* – Режим доступу: <http://www.apec.org>.

ГАЛИНА СИМОВОНИК

Науковий керівник:

Д.е.н., професор Савельєв Є. В.

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТНК НА СВІТОВОМУ ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ

В сучасному світі енергоресурси є досить важливим фактором функціонування економіки будь-якої держави. Країни, які не є багатими на енергоносії, змушені експортувати їх з країн, у яких вони є в надлишку. Такий хід подій спричиняє залежність «бідних» країн від країн-експортерів ПЕК.

Світовий ринок енергоресурсів потребує концентрації капіталу та виробництва, що у ХХІ ст. сприяло розвитку його глобальної монополізації. Ця провідна тенденція розвитку світового ринку енергетичних ресурсів знаходить своє вираження у діяльності сучасних нафтогазових ТНК. На сьогоднішній день ТНК не лише формують глобальні мережі розробки та видобування енергетичної сировини, але й усталені канали її переробки, транспортування, збуту та маркетингу, формуючи у такий спосіб основні пропорції енергетичного сегменту глобального ринку [1].

Характеризуючи сучасний ринок енергоресурсів, слід зазначити, що його суб'єктивна складова останніми десятиліттями набула певної диверсифікації. Аналізуючи позиції нафтогазових ТНК можна стверджувати, що вони поділяються на три основних групи. До першої групи належать найбільші державні компанії, які спеціалізуються на видобутку енергетичних ресурсів. Це насамперед ТНК країн ОПЕК, такі як іранська «НІОС», кувейтська «КРС»,